

KULTŪRAS NORIŠU PIEDĀVĀJUMA IZLASE

2022. gada NOVEMBRIS, valsts svētku mēnesis

MŪZIKA

Koncertuzvedums “Pār deviņi novadiņi”

Piedāvā: SIA “Lielais dzintars”

Norises laiks: 8. novembrī plkst. 11.00; klātienes norise

Kontaktinformācija: Aiva Juhneviča, e-pasts: aiva.juhneviča@lielaisdzintars.lv,
tel. nr.: 28268404

Mērķauditorija: 5.–9. klase

Plašāk: <https://lielaisdzintars.lv/lv/kalendars/pasakums/tradicionalas-muzikas-koncerts-par-devini-novadini>

Ar vārdiem “folklorā” un “tautasdziesmas” skolēni sastopas latviešu valodas un literatūras, kā arī mūzikas stundās. Vai tie ir tikai mistiski svētki un dainutēva pierakstītas četrpēdas skapī? Tās ir arī šodien skanošas dziesmas, danči, melodijas un patiesībā viss, kas veido mūsu pasaules redzējumu.

“Lielais dzintars” skolēnus aicina doties ceļojumā cauri Latvijai. Cik garš ir Kurzemes garais sauciens? Vai Zemgalē visi dzied par zemi? Kā Vidzemes kalni ietekmē to, kā dzied? Ar ko Latgale atšķiras no citiem novadiem? Ceļojumu vadīs dziedātāja un skolotāja Igeta Ozoliņa, grupas “Tautumeitas” solistes Asnate un Aurēlija Rancānes, Edgars Zilberts no folkloras un seno cīņu kopas “Vilkači”, kā arī folkloras kopas “Tarkšķi” un “Ķocis” un deju kopa “Dzirnas”.

Tautas mūzikas kopas “Trejasmens” seno karavīru dziesmu koncerts

Piedāvā: Tautas mūzikas kopa “Trejasmens”

Norises laiks: Pēc pieprasījuma; klātienes norise

Kontaktinformācija: Andrejs Planders, tel. nr.: 29559265, Viesturs Āboltiņš, 26848497

Mērķauditorija: 1.–12. klase

Koncertā izskanēs senās karavīru dziesmas, kurās attēlota tēvzemes mīlestība, gatavība to aizstāvēt, dienēšana dažādu valstu un tautu armijās, atvadīšanās no līgavas un vecākiem, dodoties karā, kā arī citas tēmas. Muzikālo izpildījumu papildinās senie instrumenti, par kuriem mūziķi arī pastāstīs: taures, dūdas, stabules, bungas, kokles u. c.

Kopas “Trejasmens” mūziķi ir ģērbušies tagadējās Latvijas teritorijas viduslaiku rekonstrukcijas apģērbos no 10.–14. gs.

TEĀTRIS

Politiskā rasola izrāde “Vēlēšanās”

Piedāvā: Biedrība “KVADRIFRONS”

Norises laiks: Pēc pieprasījuma; klātienes norise

Kontaktinformācija: Anna Ulberte, e-pasts: anna@kvadrifrons.lv, tel. nr.: 28807325

Mērķauditorija: 10.–12. klase

Plašāk: <https://www.kvadrifrons.lv/play/40>

Par vienu no mūsdienu demokrātiju priekšrocībām tiek uzskatītas sabiedrības plašās līdzdalības iespējas politikas veidošanā. Tomēr visizplatītākā un atbildīgākā politiskās līdzdalības forma ir dalība vēlēšanās.

Izrāde “Vēlēšanās” ir politisks *stendaps* ar pavāršova elementiem, ko izrādes komanda veidojusi izrādīšanai Latvijas vidusskolās, lai sniegtu vidusskolēniem priekšstatu par to, ka ikviens sabiedrības loceklis var ietekmēt mūsu valsts un sabiedrības nākotni.

Visā Latvijā apkopotie dati apstiprina, ka visbiežāk vēlēšanās piedalās vecāka gadagājuma cilvēki. Jauniešu nelielā aktivitāte visbiežāk skaidrota ar atšķirīgām prioritātēm attiecīgajā vecuma posmā un ar mazāku informētību par to, kā funkcionē sabiedrības pārvaldes sistēma. Izrādē “Vēlēšanās” aktieris Jānis Kronis tiksies ar vidusskolēniem, lai interaktīvas un aizraujošas izrādes formā vienotos par ideālā rasola recepti. Piedaloties aizklātā balsojumā, skolēni kopīgi lems par populāro salātu sastāvdaļām un to proporcijām, kā arī nepiespiestā gaisotnē iepazīsies ar līdzšinējo Saeimas sasaukumu un demokrātisko vēlēšanu sistēmu. Jaunieši tiek aicināti aizdomāties par savu atbildību un līdzdalības nepieciešamību, jo izlemjot nepiedalīties vēlēšanās, mēs sakām: “Nākamos četrus gadus es esmu gatavs ēst rasolu, kura sastāvdaļas noteicis kāds cits.”

Patriotiski muzikāla mistērija, stāsts par Brīvības cīņām “Mūžības skartie”

Piedāvā: SIA “Vilsons Production” un Jāņa Lūsēna mūzikas nams “Ozolu skola”

Norises laiks: Pēc pieprasījuma; klātienes norise

Kontaktinformācija: Zane Vilsone, e-pasts: vilsonsproduction@gmail.com, tel. nr.: 26383609

Mērķauditorija: 5.–12. klase

Viens no Aleksandra Čaka daiļrades vadmotīviem bija personības brīvība, kas visspilgtāk izpaudās poēmu ciklā “Mūžības skartie”, kur strēlnieku tēli attēloti kā pilsoniskās un valstiskās brīvības iemiesojums. Daiļdarba liktenis bija tikpat sarežģīts kā Čaka dzīve – sākot ar vispārēju atzinību un beidzot ar valsts politiskās vadības un paša Čaka noliegumu. Cikla tapšana aizsākās 1930. gadā ar poēmas “Strēlnieku atgriešanās” publikāciju un tūlītēju lasītāju atzinību. Vēlāk, Čakam strādājot Latviešu veco strēlnieku biedrības izdevumu redakcijā un veidojot žurnālu “Latviešu Strēlnieki”, viņš satikās un iepazīnās ar strēlniekiem un viņu cīņu stāstiem, no kuriem tapa poēmu cikls “Mūžības skartie”. Čaka poēmu cikls “Mūžības skartie” ir viens no latviešu literatūras klasikas stūrakmeņiem un pamatoti ierakstīts Latvijas Kultūras kanonā.

Aktieris Mārtiņš Vilsons, komponists Jānis Lūsēns un mūziķe Evija Mundeciema ietērpuši Čaka tekstus spēcīgā, patriotiskā, emocionālā un mākslinieciskā valodā, kas ļauj līdzdzīvot un saprast latviešu strēlnieku varonību un neatkarīgas valsts izveides augsto cenu, kuru viņi samaksāja arī par mūsu brīvību un labklājību.

Digitālā izrāde “Tikšanās vieta – Rīgas pilsētas II teātris”

Piedāvā: Latvijas Nacionālais teātris

Norises laiks: Pēc pieprasījuma; digitāla norise

Kontaktinformācija: Teātra administrācija, e-pasts pardosana@teatris.lv

Mērķauditorija: 7.–12. klase

Plašāk: <https://teatris.lv/jaunumi/teatris-digitalize-latvijas-valsts-proklamesanai-v>

Valsts dibināšanas dienas simulācija, iespēja pašiem personīgi atgriezties 100 gadus senā pagātnē, Rīgā, Pilsētas II teātrī, kur kopā sanāca gan drosmīgi un stratēģiski valstiski domājoši, gan vienkārši avantūristiski noskaņoti un nejauši iesaistīti cilvēki, kas pieņēma vēsturisko Latvijas Republikas proklamāciju. Starp patriotiski un jūsmīgi noskaņotiem bija arī skeptiski un visu apšauboši cilvēki, starp gudriem un erudītiem – apjukusi. Visas šīs balsis skanēs jums ausīs, un jums būs jāizšķiras, pie kuriem vēlaties piederēt jūs.

Izrādes ieraksts veikts, lai iemūžinātu un digitalizētu vienu no oriģinālākajām pēdējo gadu izrādēm, ko skolēni var piedzīvot attālināti – klasē vai mājās, vērojot valsts proklamēšanas notikumus savā viedierīcē, datorā vai pieslēdzot pie televizora.

KINO

Filma “Janvāris”

Piedāvā: Filmu studija “Mistrus media”

Norises laiks: No 11. novembra Latvijas kinoteātros un pēc pieprasījuma filmu izplatītājiem (Latvijas Kinematogrāfistu savienība, biedrība “Kinopunkts” u. c.)

Kontaktinformācija: Aicinām sazināties ar katru piedāvātāju individuāli

Mērķauditorija: 6.–12. klase

Plašāk: <https://www.mistrusmedia.lv/lv/filmas#spelfilmas/janvaris>

1991. gada janvāris. Pēc skolas beigšanas Jazis nevar izlemt, kā dzīvot tālāk, viņam draud iesaukšana Padomju armijā. Pirmās nopietnās attiecības, 90. gadu sākuma bohēma, paaudzes protests. Latvijā tikmēr turpinās cīņa par valsts neatkarību, padomju milicijas speciālo uzdevumu vienības OMON draud apstādināt baltiešu brīvības cīņu, Rīgā sāk būvēt barikādes. Filmas jaunie varoņi ir tālu no jebkādas politiskās dzīves, taču apstākļi viņiem liek nonākt notikumu epicentrā un izdarīt izvēli.

Romas Starptautiskajā filmu festivālā filma “Janvāris” uzvarēja konkursa galvenajā kategorijā “Progresīvais kino”, filmas režisors Viesturs Kairiņš tika atzīts par labāko režisoru, savukārt filmas galvenās lomas atveidotājs Kārlis Arnolds Avots izcīnījis labākā aktiera darba balvu.

Filma “Dziesmuvara”

Piedāvā: Filmu studija “Terra Europa”

Norises laiks: Bezmaksas norise

Mērķauditorija: 7.–12. klase

Plašāk: <https://www.filmas.lv/movie/4036/>

Līdz ar pirmo vidzemnieku dziedāšanas dienu Dikļos 1864. gadā un 1873. gada Pirmajiem Vispārējiem latviešu dziedāšanas svētkiem Rīgā, Dziesmu svētki kļuvuši par neatņemamu latviskās identitātes sastāvdaļu. Filmā atainoti centieni Dziesmu svētkus pakļaut dažādiem ideoloģiskiem mērķiem un tautas attapība to nepieļaut. Dziesmuvara tautai devusi spēku izcīnīt neatkarīgu valsti, izturēt karos, pretoties pārtautošanai. Dziesmu svētkos nostiprinājies mūsu garaspēka karaspēks, kas Trešajā atmodā izrādījies stiprāks pat par padomju okupantu bruņotajiem spēkiem.

MATERIĀLAIS UN NEMATERIĀLAIS KULTŪRAS MANTOJUMS

Latvijas Nacionālā vēstures muzeja piedāvājums

Muzejpedagoģiskā nodarbība izstādē “Satversme 100+”

Piedāvā: Latvijas Nacionālais vēstures muzejs

Norises laiks: No 8. novembra pēc pieprasījuma; klātienē norise

Kontaktinformācija: Kristiāna Višņakova, e-pasts: info@lvm.lv

Mērķauditorija: 5.–12. klase

Izstāde “Satversme 100+” iepazīstina ar Latvijas konstitūcijas tapšanas vēsturi, vēsturiskajām izmaiņām, ko tā ieviesa, un aicina domāt, diskutēt un novērtēt pamatlikumā paustās idejas un vērtības arī mūsdienās.

Nodarbības laikā skolēni uzzina galvenos Satversmes pamatprincipus, salīdzinot Satversmes ietvertās normas un tiesības ar dažādu sabiedrības grupu iespējām pagātnē – Livonijas, Kurzemes–Zemgales hercogistes un Krievijas impērijas laikā. Izprotot Satversmes ieviestās pārmaiņas un vēsturisko nozīmi, ar scenogrāfiski izveidotas vides un multimediju palīdzību nodarbībā iepazīstina ar Satversmes autoriem un likuma tapšanu, kā arī Satversmes likteni vēstures griezumā: pēc 1934. gada 15. maija, Latvijas neatkarības zaudēšanas un neatkarības atjaunošanas. Skolēni pētīs dažādus vēstures avotus, ar uzdevumu palīdzību iejutīsies dažādu laikmetu sabiedrībās.

Nodarbības noslēgumā skolēni apgūst Satversmes piedāvātās un garantētās pilsoniskās līdzdalības iemaņas, pie interaktīva “balsošanas galda” piedaloties nobalsošanā par kādu svarīgu jautājumu un pamatojot savu izvēli.

Lāčplēša diena muzejā

Piedāvā: Latvijas Nacionālais vēstures muzejs

Norises laiks: 11. novembrī; gan klātienē norise, gan digitāla norise

Kontaktinformācija: Muzeja administrācija, e-pasts: info@lnvm.lv, tel. nr. 67221357
Mērķauditorija: Ikviens interesents

11. novembrī plkst. 9.30 Latvijas Nacionālais vēstures muzejs aicina sekot līdzi videoreportāžai, kurā notiks svinīga eksponēšana, stāstījums par Lāčplēša Kara ordeņa vēsturi un Lāčplēša dienas tradīcijām (tiešsaistē www.facebook.com/LNVMuzejs). Vēlāk no 10.00 līdz 18.00 būs iespēja klātienē apskatīt Lāčplēša Kara ordeņa pilna komplekta izstādi, kā arī citas Latvijas vēstures ekspozīcijas un izstādes. Dienas noslēgumā plkst. 16.00 un 17.00 apmeklētāji kopā ar muzeja Numismātikas nodaļas speciālistiem varēs doties ekskursijā par Lāčplēša Kara ordenim veltīto izstādi. Visas norises 11. novembrī muzejā būs bez maksas.

Ceļošā izstāde “Nāve mīt mūsu vidū. Deportācijas uz Rīgu un holokausts vācu okupētajā Latvijā”

Piedāvā: Latvijas Okupācijas muzejs

Norises laiks: No 31. oktobra līdz 11. decembrim; klātienes norise

Kontaktinformācija: Muzeja administrācija, e-pasts: info@okupacijasmuzejs.lv, tel. nr.: 67229255

Mērķauditorija: 7.–12. klase

Izstāde stāsta par nacistu okupācijas laika deportācijām uz Rīgu un tur veiktajām slepkavībām, kā arī to, kā šie noziegumi ir atspoguļoti pēc Otrā pasaules kara beigām. Rīga bija Latvijas ebreju dzīves centrs 20. gs. pirmajā pusē. Pēc vācu karaspēka iebrukuma 1941. gada jūlijā pilsēta kļuva par deportāciju galamērķi un nacistu piekoptās iznīcināšanas politikas vietu. SS, policijas un vērmahta karaspēka, kā arī vietējo palīgvienību dalībnieki nogalināja gandrīz visus Latvijas un no Vācijas, Austrijas un Čehijas deportētos ebrejus. Izdzīvojušie reti atgriezās dzimtenē. Pastrādātie noziegumi netika vispusīgi juridiski izvērtēti viņu dzimtajās zemēs un politiska interese par ebreju upuru pieminēšanu bija maza.

Muzejpedagoģiskā nodarbība “Mana dzimtene Latvija”

Piedāvā: Ogres Vēstures un mākslas muzejs

Norises laiks: Pēc pieprasījuma; klātienes norise

Kontaktinformācija: Jana Iesalniece-Pikša, e-pasts: muzejsogre@gmail.com, tel. nr.: 65024345, 27798785

Mērķauditorija: 5.–9. klase

Izmantojot muzeja krājuma priekšmetus un attēlus, skolēni iepazīstas ar Latvijas vēsturi un svarīgākajiem notikumiem laiku lokos. Nodarbība sākas ar stāstījumu par ledus laikmetu Latvijas teritorijā un kā šeit izskatījās lielo ģeoloģisko procesu norisēs. Skolēni uzzina par pirmo cilvēku ienākšanu Latvijā, par latviešu tautības veidošanos, Latvijas tapšanu par rūpniecības un tirdzniecības centru, kur arī Ogrei ar tās atrašanos Daugavas krastā gadsimtu gaitā bija nozīmīga loma.

Nodarbības otrajā daļā tiek runāts par Latvijas Republikas izveidi, akcentēta Latvijas simbolika un skolēniem ir iespēja veidot pašiem savu oriģinālo aplikāciju, pēc atmiņas kā puzzle salikt Ogres ģerboni, Latvijas lielo un mazo ģerboni, to aplicēt un izkrāsot.

Nodarbības laikā skolēni tiek iesaistīti diskusijā par to, kā ir veidojusies un mainījusies tagadējās Latvijas teritorija, vēsture, ekonomika, kā arī to, kas ir ietekmējis mūsu zemes iedzīvotāju likteņus.

Muzejpedagoģiskā nodarbība “Reiz cīņās par Latviju”

Piedāvā: Ogres Vēstures un mākslas muzejs

Norises laiks: Pēc pieprasījuma; klātienes norise

Kontaktinformācija: Jana Iesalniece-Pikša, e-pasts: muzejsogre@gmail.com, tel. nr.: 65024345, 27798785

Mērķauditorija: 5.–12. klase

Laikaposms pēc Pirmā pasaules kara daudzviet pasaulē bija satraukumu un lielu pārmaiņu laiks. 1918. gadā tika nodibināta Latvijas valsts. Nodarbības laikā skolēni, izmantojot muzeja krājuma eksponātus, uzzina par Latvijas dibināšanas notikumiem un par tiem drosmīgajiem cilvēkiem, kuri gāja kara laukā un cīnījās par savu dzimteni. Ogres novadnieki – četri brāļi Blau – par varonību kaujās tika apbalvoti ar mūsu valsts augstāko militāro apbalvojumu – Lāčplēša Kara ordeni.

Skolēni atbilstoši vecumposmam tiek iepazīstināti ar Lāčplēša Kara ordeni, tā dizainu, detaļu nozīmi. Būs apskatāms ogrēnieša Lāčplēša Kara ordeņa kavaliera Jāņa Sniedzes diploma oriģināls, kā arī citi ar brīvības cīņām saistīti priekšmeti.

BEZMAKSAS NORISES

Kultūras un patstāvīgas domas interneta žurnāla Satori.lv rakstu sērija “Laikmetīgais patriotisms”

Piedāvā: Kultūras un patstāvīgas domas interneta žurnāls Satori.lv

Mērķauditorija: 9.–12. klase

Plašāk: <https://satori.lv/list/laikmetigais-patriotisms>

Rakstu sērija jautā, kā rodas mīlestība pret Latviju? Ne jau pēc vienas formulas. Šis gads to ir pierādījis. Par Latviju iestājas gan ar Abrenes uzrakstu uz krūtīm, gan ar sojas pienu ūsās. Pie agresoru vēstniecībām piketē gan Dainu skapja, gan Lindes un Hirša fani. Zemessardzē stājas vīri, kuriem Latvijas kods ir tēva rudzu lauks, un sievas, kurām tas ir gājiens dabā ar Zaļgalvi. Un katrs patriots ir vērtība.

Vizuālās komunikācijas speciāliste Santa Remere raksta: Patriotisms ir radošs darbs, kas prasa spēju reaģēt uz vienmēr mainīgiem apstākļiem, strādāt ar visdažādākajiem indivīdiem, paaudzēm, tehnoloģijām un sabiedrības grupām. Strādāt ar sevi, lai neizdegtu un saglabātu motivāciju. Tā ir uzticēšanās un paļaušanās uz cilvēcību. Pacietība un pārlicība, ar kādu cilvēki paliek strādāt savā profesijā līdz absurdam neizdevīgos apstākļos, visbiežāk nav nekas cits kā mīlestības apliecinājums un vispatiesākā patriotisma izpausme.

Autoru pārdomas rosinās arī skolēnu un skolotāju diskusijas par to, kas ir patriotisms, kā tas izpaužas un ko tas nozīmē katram no mums.

Atgādnēs praktiskai lietošanai:

- Visplašākā informācija par programmā rekomendētajām kultūras norisēm atrodama, [Latvijas Nacionālā kultūras centra mājaslapā esošajā tabulā](#), atsevišķi izdalot digitālās un klātienēs norises.
- **Valsts kultūras iestāžu** (tas ir, valsts kapitālsabiedrību teātru, koncertiestāžu, muzeju u. c.) piedāvājums var tikt izmantots programmas saturā arī tad, ja norise/-s nav specifiski norādītas apkopojuma tabulā.
- Kultūras norises, kas nav pieejamas regulāri un ilgstoši (piemēram, izstādes vai īpaši koncerti, kas notiek tikai vienu reizi), piedāvājuma tabulā netiek iekļautas.
- Pedagoģi lemj par katras konkrētās norises atbilstību noteiktai vecumgrupai un sasaisti ar mācību un audzināšanas darbu.
- Aktuālāko norišu izlases atrodamas ikmēneša jaunumu lapās, kas pieejamas mājaslapā <https://www.lnkc.gov.lv/lv/programmas-latvijas-skolas-soma-kulturas-norisu-izlases>.
- Jaunas un lietotāju iecienītas norises atrodamas programmas “Latvijas skolas soma” mājaslapas sadaļā “Skolu pieredze un aktualitātes”: www.latvijasskolassoma.lv.
- Pašas jaunākās ziņas, foto un videomateriāli atrodami programmas “Latvijas skolas soma” sociālo tīklu kontos “Facebook” <https://www.facebook.com/latvijasskolassoma>, “Instagram” <https://www.instagram.com/latvijasskolassoma/> un “Twitter” https://twitter.com/LV_skolas_soma. Tur iespējams pievienot savu vērtējumu komentāru sadaļā zem norises ieraksta, vai daloties ar kādu ierakstu, kā arī sasaistīt atsevišķas skolas vai novada publiskoto informāciju ar kopējo krājumu.

Par norisēm, kas nav atrodamas nevienā no šiem resursiem, jāpārlicinās, vai tās atbilst programmas mērķim, sazinoties ar programmas “Latvijas skolas soma” komandu, rakstot uz e-pastu: pasts@latvijasskolassoma.lv.

www.latvijasskolassoma.lv #LatvijasSkolasSoma
